

rona; tien se ne mentino. El vene fora el Aurichalcho, che lezeva a Padoa, e uno canonicho di Megii con il cardinal, quali ne feno bona ciera; non ne osò tochar la man, rispetto alcuni todeschi erano con loro. Scrive, questi nostri oratori non mancano in cossa alcuna, *nec alia etc. Post scripta*. È zonto aviso dil zonzer le trieve con l'Imperador, e doman diese publicar. Scrive, doman, do ore avanti zorno, si leverano de li con il cardinal e oratori tuti per vegnir in campo; anderano a disnar a Soave. Et per avisi hanno dil cardinal, li franzesi sono retrati adriedo assai di le cosse di sguizari; spera tutto succederà bene per quello à dito li oratori ozi poi cena; e zonti in campo, tutti dieno passar per unirse con sguizari, quali aspetano a Villa Franca etc.

Data a hora prima di note.

147

*Exemplum litterarum regis Angliæ
ad cardinalem Angliæ Romæ existentem.*

Henricus Dei gratia rex Angliæ et Franciæ et dominus Hiberniæ reverendissimo in Christo patri m... d... chr... Sanctæ Prædixis præsbytero cardinali, tanquam fratri nostro dilectissimo S. P. D.

In proximis litteris dignitas vestra reverendissima certiores nos fecit Sanctum Dominum Nostrum decrevisse propter magnas necessarias causas incipere generale Concilium paulo post Pascam, et ob id desiderare nostros oratores, qui ad præfatum Concilium venirent. Significamus igitur dignitati vestræ reverendissimæ oratores nostros fuisse ad hoc deputatos et ad iter præparatos; sed die Sancti Georgii proxime præterito intelleximus de conflictu Ravennæ commisso die Pascatis inter exercitum Sanctissimi Domini Nostri, regis Catholici carissimi patris et gallos, et de magna effusione sanguinis illic facta et occisione capitaneorum exercitus gallici, et de captivis et reliqua crudelitate qua galli usi sunt. Quæ nova supradicta ita incerta huc venerunt, ut adhuc veritatem ignoremus; aliqui enim affirmant vicemregem esse captum et universum exercitum esse destructum; aliqui scribunt omnes maiores capitaneos exercitus gallorum aut occisos esse aut mutilatos; aliqui denique asseverant quod, quamvis galli victoriam reportaverint, plus tamen damni eis est illatum. Ab aliis intelleximus vicemregem esse salvum cum magno numero peditum simul et equitum, et Helvetios declarasse se hostes gallis in defensione Ecclesiæ, et Dominos Venetos bonum exercitum ad eundem effectum præparasse, et Sanctissimum Do-

minum Nostrum vires suas refecisse ut conjungantur cum vicerege. Intelleximus, quod præterea septem millia hominum descensisse ex Hispania ad vicemregem et regem gallorum revocasse exercitum suum ex Romandiola; et Ravennam cum aliis civitatibus Romandiolæ crudeliter spoliatas fuisse, et cardinalibus schismaticis fuisse deditas, cum nonnullis alii fabulis, quibus fidem nullam adhibemus. Et hæc fuere causa qua oratores nostros adhuc non misimus, considerantes illas tres sessiones, de quibus dignitas vestra reverendissima nos certiores fecit, jam esse finitas, nec oratores nostros ante finem illarum isthuc pervenire potuisse. Verumtamen, in ista adversitate fortunæ et fabularum varietate, nos nequaquam mutavimus sententiam Ecclesiæ defendendæ et Sanctissimum Dominum Nostrum protegendum; sed ut incipimus ita re vera perseverabimus, et dignitati vestræ reverendissimæ significamus classem nostram VI millium hominum esse nunc in mari optime et validissime instructam et comeatu et tormentis, quæ classis nostra cœpit jam duodecim naves britonum et gallorum, et alium exercitum vero continentem duodecim millia hominum præparatum ad iter contra Guiennam et Guasconiam, ut ibi se conjungat cum majori exercitu patris nostri regis Catholici, cui in partim nos stipendia solvimus. Est nunc apud naves consensurus, et nos credimus nunquam visum fuisse valentiorum exercitum pro tanto numero, neque magis animatum ad moriendum in defensione Ecclesiæ et Sancti Domini Nostri, cum indulgentia quam Sanctus Dominus Noster ad nos misit mirifice illos concitaverit adversus hostes Ecclesiæ, quos turcas, hæreticos et infideles iudicant. Nos igitur, favente Deo, credimus quod hic exercitus noster optime se gerat et reprimet militiam et tyrannidem illorum, qui per fas et nefas opprimunt Ecclesiam Dei et favent magno schismati, quod effectum sortiretur nisi catholici principes ei resisterent. Qua in re nos nunquam quantum in nobis erit deerimus, et volumus ut dignitas vestra reverendissima verbis nostris consoletur Sanctum Dominum Nostrum, et sanctitatem eius roget ne christianissimum animum suum disponat, sed in Omnipotenti Deo et adiutorio maioris partis bonorum principum christianorum confideat, qui et debent et volunt ita se unire adversus hostes Ecclesiæ ut non possint evitare quin subiugentur et vincantur. Nam nos in præsentiarum personaliter cum omni potentia nostra hostes Ecclesiæ aggrediemur, quamobrem si Sanctus Dominus Noster et pater noster Rex Catholicus et alii volent facere quod nos faciemus,

147*

331